

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

εις

ΘΕΑΓΕΝΗ ΛΙΒΑΔΑΝ

ῥηθεις

Τῆ 5/18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1903

ὑπὸ

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΖΩΜΑΡΙΔΟΥ

διευθυντοῦ τῆς ἐν Βιέννῃ ἑλληνικῆς Σχολῆς.

ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ:

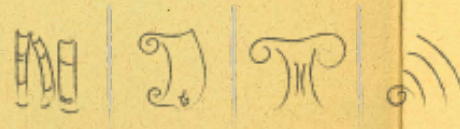
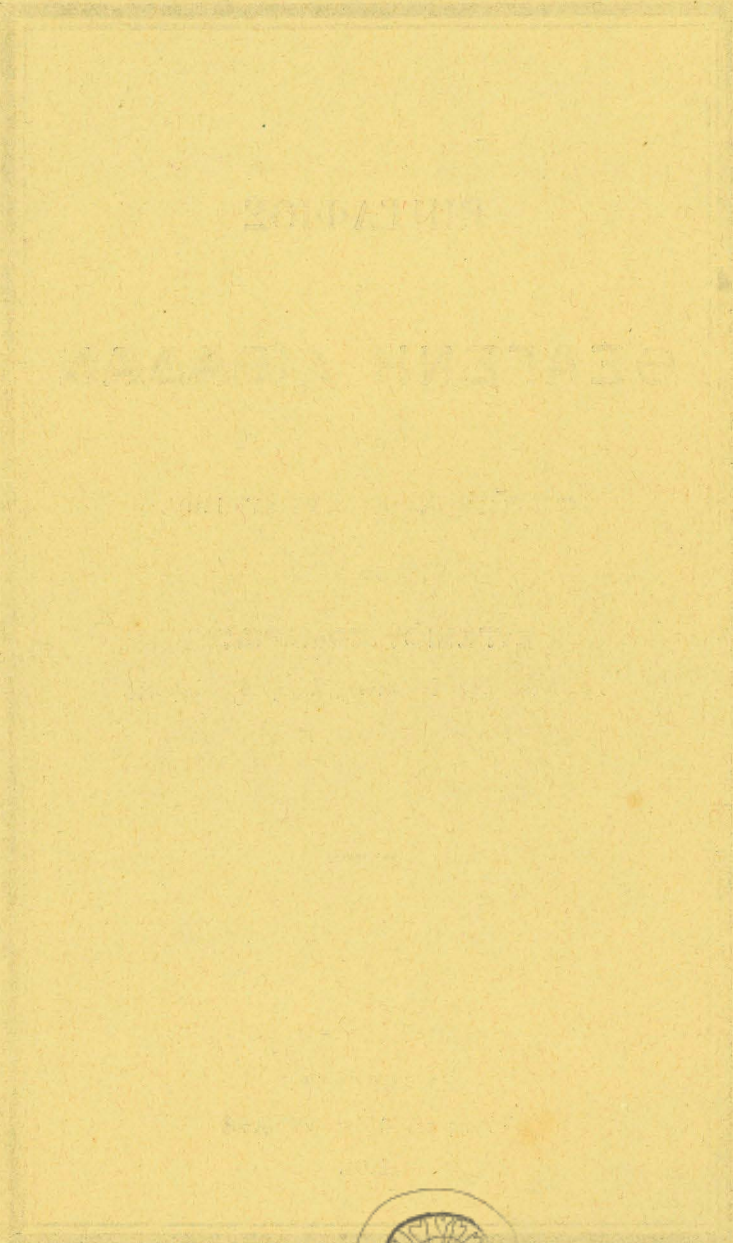
Τύποις τοῦ Αὐστριακοῦ Λόυδ

1904.

ΓΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

700

ΕΠΙΤΑΦΙΟΣ

εις

ΘΕΑΓΕΝΗ ΛΙΒΑΔΑΝ

ῥηθεις

ΤΗ 5/18 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 1903

ὑπό

ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΖΩΜΑΡΙΔΟΥ

διευθυντοῦ τῆς ἐν Βιέννῃ ἐλληνικῆς Σχολῆς.

ΕΝ ΤΕΡΓΕΣΤΗ:

Τύποις τοῦ Αὐστριακοῦ Λόυδ

1904.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

ΑΙ. 52. Φ12. 0025

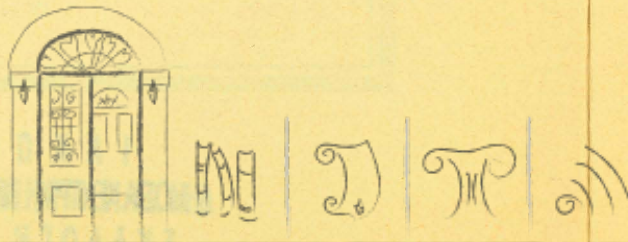

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ὁ ἐν τῷ ναύσκῳ τοῦ Ὑπελδορφείου Κοιμητηρίου ἐπὶ τῷ Θεαγένει Λιβαδᾶ ῥηθεὶς ἐπιτάφιος λόγος δημοσιεύεται ἐνταῦθα μετὰ τινων προσθηκῶν, αἵτινες ἕνεκα τοῦ ἐπιμετρηθέντος χρόνου ὤφειλον κατὰ τὴν ἀπαγγελίαν νὰ παραλειφθῶσιν. Ἀλλὰ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ μορφῇ τοῦ λόγου θὰ εὔρωσι ἴσως πολλοὶ ἀναγνώσται, ὅτι ἐν βίῳ οὕτω πολυμερεῖ, οἷος ἦτο ὁ τοῦ Λιβαδᾶ, ἀξιομνημόνευτοὶ τινες τύποι τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ δὲν ἐσκιαγραφήθησαν.*)

*) Ὁ προκείμενος λόγος, ὅστις ἕνεκα τῶν εἰς τὴν κηδεῖαν τοῦ τελευταίου παραστάτων συγγενῶν καὶ φίλων αὐτοῦ Γερμανῶν ἀπηγγέλη καὶ ἐξεδόθη γεομανιστί, ἐξελληνισθεὶς ἀνατυπῶται νῦν χάριν τῶν ἀγνοούντων τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

Πρὶν ἢ σορὸς καταλιποῦσα τὸν ναῖσκον τοῦτον ἀχθῆ
εἰς τὸ παρακείμενον Κοιμητήριον, ἔνθα ὁ νῦν νεκρὸς ἄ-
σμενος, ὅτε ἔζη, διέτριβε παρὰ τὸν τάφον τῆς ἑαυτοῦ συ-
ζύγου καὶ ἔνθα καὶ αὐτὸς ἀπαλλαγείς ποτε πάσης γῆϊνου
ὁδύνης ἐπεθύμει νὰ κατακλιθῆ παρ' αὐτῆ, ὑπέικων ὡς διά-
δοχος αὐτοῦ ἐν τῇ Σχολῇ εἰς τὴν ἐντολὴν τοῦ προέδρου
τῆς ἡμετέρας Κοινότητος θὰ προσπαθῆσω, ὅπως ἐπισκο-
πῶν ἀπὸ ὑψηλοτέρας ἀπόψεως τὸ ἄλγος, ὅπερ ἐμποιεῖ
ἡμῖν ὁ θάνατος αὐτοῦ, καὶ παρηγορῶν τὰς καρδίας ἀνα-
βιβάσω αὐτάς ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανόν.

Ἀπέριττος, ἀπλῆ, ἀνεπίδεικτος, ὡς ἅπας τοῦ ἀνδρὸς
ὁ βίος, ἔπρεπε νὰ εἶναι καὶ ἡ εἰς τὴν αἰωνίαν ἀνάπαυσιν
τελευταία αὐτοῦ ὁδός. Καὶ εἶναι μὲν εὐάριθμος μόνον
ὄμιλος, ὅστις ἐν τῇ ἐπικηδεΐᾳ ταύτῃ τελετῇ συνῆλθε κα-
τηφῆς ἐνταῦθα — ἐγγύτατοι συγγενεῖς, φίλοι καὶ κλητοὶ
ἀντιπρόσωποι ἀμφοτέρων τῶν ἐν Βιέννῃ ἐλληνικῶν Κοι-
νοτήτων — ἀλλ' ἡ ἀπώλεια ὅμως εἶναι γενικωτέρα καὶ
βαρύτατα αἰσθάνεται αὐτὴν σύμπαν τὸ Ἑλληνικόν.

Μεθ' ὀπόσης συμπαθείας, προσοχῆς καὶ προθυμίας
ἐξεδήλου τὴν ἑαυτοῦ ἀγάπην πρὸς πάντα ἐγγυτέρω ἢ
ἀπωτέρω μετέχοντα τῆς συγγενείας αὐτοῦ, μεθ' ὀπόσης
εὐπροσηγορίας καὶ αὐταπαρνήσεως ἐφρόντιζεν ἀείποτε πρῶτον
περὶ αὐτῶν καὶ τελευταῖον περὶ ἑαυτοῦ, μεθ' ὀπόσης πραό-
τητος καὶ εὐγνωμοσύνης ἐπὶ ἐκάστῳ πρὸς αὐτὸν φιλοφρο-
νήματι ἀνεστρέφετο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ — τούτου πείραν
ἔλαβον σύμπαντες οἱ συγγενεῖς καὶ οἰκεῖοι αὐτοῦ, ἐκεῖνοι,
οἵτινες προαπῆλθον αὐτοῦ εἰς τὴν αἰωνιότητα, μάλιστα δὲ

πάντων ἢ πρὸ ἐτῶν τὸν βίον μεταλλάξασα σύζυγος αὐτοῦ Ἔμμα, ἣς ἐν τῇ σποδῶ θά κατατεθῆ νῦν, ὡς καὶ ἐκεῖνοι, οὓς νῦν πενθοῦντας κατέλιπεν ἐπὶ τῆς γῆς.

Ὅποιος ἦτο ὡς ἀξίεραστος φίλος, ὡς νουνεχῆς σύμβουλος, ὡς εὐμενῆς παραμυθητῆς καὶ βοηθὸς ἐν ὑλικαῖς καὶ πνευματικαῖς ἀνάγκαις, τοῦτο δύνανται νὰ εἴπωσι πάντες ἐκεῖνοι, οἵτινες διετέλουν ἐν φιλικῇ πρὸς αὐτὸν σχέσει. Ἐν τῷ Θεαγένει Λιβαδᾶ ἐκέκτητό τις πολλῶ πλέον ἢ ὅσον δύνamai νῦν νὰ ἐκφράσω καὶ ὑπολογίσω — τοῦτο διακηρύττω θαρρούντως ἐν ὀνόματι τῶν φίλων καὶ θαυμαστῶν αὐτοῦ, τὸ καταλέγεσθαι δὲ εἰς τούτους καὶ ἐμὲ ὑπολαμβάνω ὡς τὴν ἡδίστην τῶν ἀναμνήσεων καὶ ὡς τὸ μέγιστον τῶν εὐτυχημάτων τοῦ ἐν Βιέννῃ βίου μου.

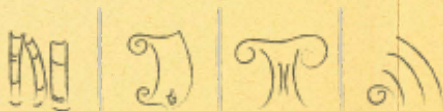
Ἡ ἡμετέρα Κοινότης ἀπόλλυσιν ἐν τῷ τελευτήσαντι ἐντιμότερον τῆς Ἐκκλησίας μέλος πεφωτισμένης διανοίας καὶ ἀγνωστάτης φιλοπατρίας. Τί ὁ Λιβαδᾶς ὡς σοφὸς διευθυντῆς καὶ τὰς καρδίας τῆς νεολαίας σαγηνεύων διδάσκαλος τὸ πρῶτον ἐν Τεργέστη (1859—1870), εἶτα δὲ ἐν Βιέννῃ (1874—1894) διεπράξατο καὶ κατώρθωσε, τοῦτο θὰ ἀνωμολόγουν πᾶσαι αἱ γενεαὶ τῶν μαθητῶν καὶ τροφίμων, αἵτινες διαπαιδαγωγηθεῖσαι ὑπὸ τοῦ αἰοιδίου ἐν τεσσαρακονταετεί σχεδὸν διδασκαλίᾳ εὐγνωμόνως ἀναμνήσκονται αὐτοῦ, ἐὰν ἡδύναντο πᾶσαι νὰ παρίσταντο νῦν ἐνταῦθα.

Ἄλλ' ὁ Λιβαδᾶς δὲν ἀνήκεν μόνον εἰς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκείους, εἰς τοὺς ἑαυτοῦ φίλους, εἰς τὴν ἑαυτοῦ Κοινότητα, ἀλλ' εἰς σύμπαν τὸ ἐλληνικὸν ἔθνος. Οἷος ἀνεφάνη εἰς τοὺς ἑαυτοῦ ὁμοεθνεῖς ὡς ἔξοχος λόγιος καὶ συνετὸς ποδηγέτης διὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ (1861) ἰδρυθείσης καὶ τῇ συνεργασίᾳ τοῦ ἀνταξίου αὐτοῦ φίλου Διονυσίου Θερειανοῦ ἐκδιδομένης ἑβδομαδιαίας ἐφημερίδος «Κλειῶς», οἷα συνεβάλετο πρὸς κάθαρσιν καὶ βελτίωσιν τῆς νέας ἐλληνικῆς γλώσσης — ταῦτα νὰ ἐπεξέλθωμεν ἀκριβέστερον καὶ ἐκτιμήσωμεν δὲν εἶναι οὔτε ἐνταῦθα ὁ τόπος οὔτε νῦν ὁ χρόνος. Τοσοῦτον

δὲ ἐπιτρέπεται καὶ ὀφείλει νὰ λεχθῆ ἐνταῦθα: ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Ἑλλάδος κατὰ τὴν παρελθούσαν ἑκατονταετηρίδα κατέχει ὁ Λιβαδᾶς ὠραῖον κεφάλαιον, εἰς δὲ τὴν ἀριπρεπῆ χορείαν εὐφυῶν καὶ ἐκκρίτων ἀνδρῶν τοῦ ἡμετέρου λαοῦ, εἰς τὰ ὀνόματα τοῦ Κοραῆ, τοῦ Γαζῆ, τοῦ Δούκα, τοῦ Γενναδίου, τοῦ Οἰκονόμου, τοῦ Μαυροφρύδου, τοῦ Ἀσωπίου, τοῦ Φιλίππου Ἰωάννου, τοῦ Ραγκαβῆ καὶ Κουμανούδη, θὰ προστεθῆ τοῦ λοιποῦ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὡς ἰσοφαρίζον καὶ ἰσότημον.

Πρὸς ἔκδοσιν ἑβδομαδιαίας ἐφημερίδος, οἷα ἡ «Κλειῶ», ἦσαν κατάλληλοι μόνον ἄνδρες, οἱ οἱ Λιβαδᾶς. Πλὴν τῶν δύο ἀρχαίων γλωσσῶν, τῆς ἐλληνικῆς καὶ λατινικῆς, ἐγίνωσκε τὰς πλείστας τῶν νεωτέρων γλωσσῶν — τὴν ἰταλικήν, τὴν ἀγγλικήν, τὴν γερμανικὴν καὶ τὴν γαλλικὴν. Ἡ φιλολογία καὶ ἡ φιλοσοφία ἦσαν τὰ κύρια τῶν σπουδῶν αὐτοῦ ὑποκείμενα, ἀλλ' ὅμως καὶ οὐδενὸς τῆς θεολογίας κλάδου ἦτο παντελῶς ξένος. Ἀγάπη πρὸς τὴν ποίησιν ἐμφορουμένη πνεύματος εὐσεβοῦς πίστεως ἤγαγεν αὐτὸν εἰς εὐρεῖαν σπουδὴν τοῦ Δάντου· πρὸς δὲ τούτοις ἐκέκτητο βαθὺ καὶ λεπτὸν αἴσθημα παντὸς εἶδους τῆς τέχνης. Οἷκοθεν ἐννοεῖται, ὅτι ἡ «Κλειῶ» ἐν τῇ χειρὶ τοιοῦτου ἀνδρὸς ἐγένετο οὐ πολὺ μετὰ τὴν ἴδρυσιν αὐτῆς πνευματικὸν ὄργανον πρῶτης τάξεως· οἱ ἀριστοὶ τῶν λογίων παρεῖχον αὐτῇ τὴν ἑαυτῶν συμβολήν, αἱ δὲ ὑπὸ τοῦ Λιβαδᾶ ὡς ἐπιφυλλίδες δημοσιευθεῖσαι ἐν αὐτῇ φιλολογικαί, φιλοσοφικαί, ἱστορικαί, ἀρχαιολογικαί, θεολογικαί καὶ ἄλλαι ἐπιστημονικαί διατριβαὶ θὰ ἀπῆρτιζον, ἐὰν ἀνετυποῦντο, καθὰ καὶ ὁ μακαρίτης ἐσκόπει, σειρὰν πολλῶν τόμων, διὰ δὲ τοῦ ἀπαρμιλλοῦ αὐτῶν ὕφους καὶ τοῦ πλοῦτου τῶν ιδεῶν θὰ ἦσαν ἰσχυρὸν πρόχωμα κατὰ τῶν ἀξαναομένων μωρῶν προσπαθειῶν πρὸς ἐχχυδαῖσμον τῆς γραφομένης ἡμῶν γλώσσης καὶ κατὰ τῆς τούτῳ παρεπομένης χαμαιζήλου καὶ χαμαιπετοῦς τοῦ πνεύματος ἐπιπολαιότητος.

Οὕτως ὡς εὐκαρπον καὶ εὐθαλὲς δένδρον παρεῖχεν ἐν τῷ κήπῳ τοῦ ἔθνους ζωογόνον σκιὰν καὶ δαψιλῆ τροφήν. Δὲν ἦτο

δίκαιον, ὅτι ἡμεθα περίλυποι, διότι πρὸ ἐτῶν ἤδη ἤρξαντο νὰ μαραίνωνται τὰ φύλλα αὐτοῦ καὶ δὲν ἔχομεν ἀποχρῶσαν αἰτίαν νὰ ὀδύρωμεθα νῦν τὴν ἀπώλειαν, ὅτε ὁ παλαιὸς κορμὸς κατερράγη καὶ ὁ χῶρος, ἔνθα πρὶν ἴστατο, εἶναι νῦν κενός;

Τὰς ὠφελείας, ὧν ὁ Λιβαδάς ἐγένετο πρόξενος εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ, ἀντήμειψεν ἡ ἐλληνικὴ Κυβέρνησις ἀπονεύμασα αὐτῷ τὸν χρυσοῦν σταυρὸν τοῦ Σωτῆρος, ὁ σκοπὸς ὅμως αὐτῆς, ὅπως καλέσῃ αὐτὸν ὡς καθηγητὴν τοῦ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίου, ἔμεινεν ἕνεκα τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας καὶ τοῦ ἀκροσφαλοῦς τῆς υἱείας αὐτοῦ ἀνεκτέλεστος. Ἡ τὰ μάλιστα κατατρίβουσα ἐργασία ἐν τῇ Σχολῇ συνδεδεμένη μετὰ τῶν κόπων τῆς συντάξεως τῆς ἐφημερίδος ἐκλόνησαν τὴν υἱείαν αὐτοῦ καὶ ἕνεκά τινος πολ- λάκις ἀναφαινομένης ἀσθενείας ἠναγκάσθη (1883) νὰ ἀποστῇ τῆς συντάξεως τῆς «Κλειοῦς», ἐν ἔτει δὲ 1894 καὶ τῆς θέσεως τοῦ διευθυντοῦ τῆς ἐν Βιέννῃ ἐλληνικῆς Σχολῆς. Τὸ πικρότατον ὅμως ποτήριον ἀνέμενεν αὐτόν, ὅτε μετὰ ἐν ἔτος ἀπώλεσε τὴν προσφιλῆ αὐτῷ σύζυγον.

Πολλὰ δῶρα τῆς φύσεως καὶ τῆς τύχης συνετέλεσαν, ὅπως ποιήσωσιν αὐτόν ὅ,τι ἦτο. Ἀλλ' ἐν ὅμως, νομίζω, ἀπετύπου τὸν χαρακτῆρα τῆς φύσεως καὶ τῶν πράξεων αὐτοῦ. Διὰ διαθήκης ὤρισεν, ἵνα ἀποθανόντα μετακομίσωσιν, ἀνευ τινὸς πομπῆς καὶ μετὰ τὴν ὑπὸ ἐνὸς μόνου Ἑλληνοσ ὀρθοδόξου ἱερέως ἀπλῆν ἀνάγνωσιν τῶν ἐπικηδείων εὐχῶν, ἀπὸ τοῦ οἴκου αὐτοῦ εἰς τὸ Ὑπελδορφ καὶ ἐνταῦθα θάψωσιν αὐτόν παρὰ τῇ συζύγῳ αὐτοῦ. Ἐν τῇ διατάξει ταύτῃ ἔχομεν τὴν κλειδα πρὸς κατανόησιν τοῦ σοβαροῦ, ἀξιοπρεποῦς καὶ ἀληθῶς χριστιανικοῦ τοῦ ἀνδρός χαρακτῆρος. Ὁ Λιβαδάς εἶχε τὴν ἀρετὴν, ἣν οἱ ἀρχαῖοι Ἑλληνας ἐκάλουν σωφροσύνην, ἐν ὑψίστῳ βαθμῷ. Ἡ ἀρετὴ δὲ αὕτη ἐπιβάλλει νῦν καὶ εἰς ἡμᾶς τὸ πρέπον μέτρον ἐν τῷ ἐπαί- νῳ, κάλλιστα εἰδόμενος τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀπὸ τῶν χρό- νων τοῦ Ἀδάμ. μέχρι τῆς ἡμέρας ταύτης. Μόνος ὁ θεὸς εἶναι πιστὸς καὶ οὐδεμία ἀδικία ἐν αὐτῷ, λέγει ὁ Μωϋσῆς

(Δευτερονομ. 32, 4) ἐν τῇ ἐπικηδείῳ αὐτοῦ ὡδῇ, ἐν τῷ κυκνείῳ αὐτοῦ ἄσματι, ἔνθα προαισθανόμενος τὸ τέλος αὐτοῦ ἐγγίζον — μετὰ μακρὰν πορείαν καὶ ἐπιτυχῆ ἐρ- γασίαν — ἀποχαιρετίζει τὸν λαὸν αὐτοῦ. Ποῦ ὅμως εἶναι ὁ ἄνθρωπος, ὃς ζήσεται καὶ οὐχ ἁμαρτήσῃ, οὐ ὁ χαρα- κτῆρ παρὰ τοῖς φωτεινοῖς σημείοις δὲν περιέχει καὶ σκιερά, οὐ αἱ πράξεις παρὰ πάσῃ τελειότητι δὲν ἐξεγείρουσι τὴν ἐπίκρισιν; Ἀλλὰ πρὸ τοῦ φερέτρου ἀρμόζει ἱερά εὐλάβεια καὶ λίαν δικαίως ἡ πενθοῦσα ἀγάπη προσβλέπει πρὸ πάν- των τὴν λάμπουσαν αἴγλην τῶν ἀρετῶν τοῦ τεθνεῶτος διατηροῦσα εὐγνώμονα αὐτῶν μνήμην καὶ προθύμως ἀπο- νέμουσα τὸν προσήκοντα ἔπαινον, καθὰ λέγει καὶ ὁ Πε- ρικλῆς ἐν τῷ ἐπιταφίῳ αὐτοῦ παρὰ Θουκυδίδῃ II, 45: «τὸν γὰρ οὐκ ὄντα ἅπας εἶωθεν ἐπαινεῖν. . . φθόνος γὰρ τοῖς ζῶσι πρὸς τὸ ἀντίπαλον, τὸ δὲ μὴ ἐμποδῶν ἀναντα- γωνίστῳ εὐνοίᾳ τετίμηται».

Σπουδαῖοι ἄνθρωποι — καὶ τοιοῦτος ἦτο ὁ ἀποθανών — ἔχουσιν ὡς τὰ μεγάλα καλλιτεχνήματα: τὰ κύρια προτερήματα καὶ αἱ καλλοναὶ αὐτῶν διαμένουσιν εἰς τοὺς πολλοὺς ἄγνωστα. Καὶ ὄντως παρὰ τῷ ἡμετέρῳ Λιβαδά ἀπητεῖτο καὶ παρὰ βαθυγνωμόνων καὶ εὐαισθητῶν ἀνθρώ- πων μακροτέρα πρὸς αὐτόν συναναστροφὴ, ἵνα ἀκούσωσι καὶ ἐννοήσωσι τοὺς ἠδεῖς καὶ ποικίλους φλόγγους τοῦ ἐσωτερικοῦ αὐτοῦ χαρακτῆρος ἐν ἀπάσῃ τῇ ἀρμονικῇ αὐτῶν μελωδίᾳ. Ἡμῖν ἀρκεῖ κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην νὰ ἀνα- πολήσωμεν ἐν τῷ νῷ ἅπαξ ἔτι τοὺς εὐγενεῖς τύπους τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ: ἐκεῖνο τὸ διαυγές, λιπαρόν, ἐν πᾶσι τοῖς κλάδοις τῆς ἐπιστήμης καὶ τοῦ βίου τοῦ πρακτικοῦ ἐντρεχές πνεῦμα, ἐκείνην τὴν γνησίαν φιλοπατρίαν, ἐκείνην τὴν ἀπροσποίητον αὐταπάρησιν, ἐκείνην τὴν ἐπαγωγὴν εὐμένειαν, ἣτις ἐφέρετο πρὸς πάντα ἕκαστον οὕτω δια- λακτικῶς, οὕτως ἀπαθῶς καὶ ἡσύχως, οὕτως ὀρθῶς καὶ δικαίως, ἐκείνην τὴν ὑψηλὴν καὶ ἠθικὴν σοβαρότητα — καὶ ὅμως ὁποῖα ἐπιείκεια συνάμα, ἣτις ἀείποτε ἐπιθαρρῦ- νουσα καὶ ἐνισχύουσα οὐδέποτε ἔθραυε τὸν ἀσθενῆ κάλαμον οὐδὲ ἐσβέννυε τὴν τυφομένην θρυαλλίδα! Ἐὰν αὗται αἱ

ἀρεταὶ πλεῖστον ὅσον ἀπαστράπτωσιν, οὐδὲν ἦττον ὅμως κατασχιζόνται πᾶσαι ὑπὸ τῆς ταπεινοφροσύνης αὐτοῦ. Φιλοδοξίας ἢ καὶ ἀπλῆς τάσεως πρὸς ἐξωτερικὴν τιμὴν ἦτο ἡ φύσις αὐτοῦ οὕτως ἐλευθέρᾳ, ὥστε τὰ τοιαῦτα, ἐὰν μὴ ἠδύνατο νὰ ἀποφύγῃ, ἐφαινόnton αὐτῷ μᾶλλον ἄχθος. Ὅθεν οὐδαμοῦ ἦτο εὐτυχέστερος ἢ ἐν τῇ ἀθορύβῳ αὐτοῦ πνευματικῇ ἐργασίᾳ.

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1859, ὅτε ὁ Λιβαδάς μετὰ τὴν ἐν Λειψία ἀποπεράτωσιν τῶν πανεπιστημιακῶν αὐτοῦ σπουδῶν ἐκλήθη εἰς Τεργέστην ὡς διευθυντὴς τῆς αὐτόθι ἐλληνικῆς Σχολῆς, μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ οὐδέποτε πάλιν εἶδε τὴν Ἑλλάδα· καὶ ὅμως οὐδέποτε ἐπελάθετο, ὅτι ἦτο μέλος τοῦ σώματος τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ καὶ ὅτι ὁ θεὸς ἔδωκέ ποτε εἰς τὸν λαὸν τοῦτον μεγάλην, καθολικὴν, εἰς σύμπασαν τὴν ἀνθρωπότητα τείνουσαν θέσιν· τὸ συντελέσαι εἰς ἀνάκτησιν ταύτης τῆς θέσεως, τοῦλάχιστον ἐν μέσῳ τῶν περιοικούντων λαῶν τοῦ Αἴμου, ἦτο ἡ ἀκαταπόνητος αὐτοῦ προσπάθεια. Καὶ οὕτως ἐπὶ δεκαετηρίδας ἐμόχθησεν ἐν τῇ «Κλειοῖ» μετὰ συνέσεως καὶ ἀγάπης ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου τῆς Ἑλλάδος, ὑπὲρ τῆς διανοητικῆς, ἠθικῆς καὶ οικονομολογικῆς αὐτῆς εὐημερίας καὶ ἀνεφάνη πανταχοῦ θερμὸς συνήγορος τῶν ἐθνικῶν δικαιωμάτων ἐναντίον κακοβούλων καὶ κακοήθων προπηλακισμῶν καὶ συκοφαντιῶν. Ἀναμφερσίτως ἐν τοῖς τελευταίοις μάλιστα χρόνοις ἐδυσχέραινε σφόδρα κατὰ τῆς ἐν Ἑλλάδι πολιτικῆς ἀκολασίας καὶ τῆς ἰδιοτελοῦς τῶν κομμάτων διαπάλης διαβλέπων ἐν τούτῳ διακινδυνεῖον τὸ μέλλον τῆς πατρίδος· πολλάκις*) ἐν φιλοπάτριδι ἀλγηδόνι ἔλεγεν, ὅτι ἐὰν ἡ ἀχάλινος δημαγωγία διατελέσῃ παρ' ἡμῖν προελαύνουσα, ἐὰν μὴ προμαχῆσωμεν τοῦ νόμου καὶ τῆς τάξεως, ἐὰν εἰς τὸ κοινὸν συμφέρον μὴ ὑποτάξωμεν τὸ ἴδιον, τότε ἡ Ἑλλάς οὐδὲν ἕτερον θὰ δυνηθῆ νὰ ἐπιδείξῃ ἐν τῇ σπαρτιοδρομίᾳ τῶν νέων ἐθνῶν ἢ μόνον τὸ μέγα αὐτῆς παρελθὼν καὶ οὐδὲν ἕτερον θὰ ἀποβῆ ἢ Μουσεῖον πρὸς σπουδὴν ἀλλοδαπῶν λογίων. Πλὴν ἀλλ' ὅμως καὶ οὐδέποτε διέκειτο ἐν ἀπογνώσει περὶ τοῦ βιωσίμου

*) Πρβ. καὶ τὸν ἐπιμνημόσυνον αὐτοῦ λόγον: Τῆ μακαρία σιὰ τοῦ αἰδίου Νικολάου Στ. Δούμπα, 1900, σελ. 18.

τῆς ἐλληνικῆς φυλῆς καὶ οὐδέποτε ἀπέβαλε τὰς ἐλπίδας περὶ βελτιώσεως παραμυθούμενος ἄλλους καὶ ἑαυτὸν διὰ τῶν Θεοκριτείων στίχων Εἰδυλ. IV., 41 κέ.:

Θαρσεῖν χρὴ, φίλε Βάπτε· τάχ' αὔριον ἔσσει ἄμεινον·
ἐλπίδες ἐν ζωῶσι, ἀνέλπιστοι δὲ θανόντες·
χὼ Ζεὺς ἄλλοκα μὲν πέλει αἴθριος, ἄλλοκα δ' ὕει.

Πῶς ἡ σοφὴ καὶ πιστὴ αὐτοῦ διάνοια οὐδέποτε διέλιπεν ἐργαζομένη ὑπὲρ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ, ἡ δὲ στερεὰ καὶ φιλόπατρις αὐτοῦ χεὶρ βαστάζουσα τὸ ἐθνικὸν λάβαρον ἐν περιβλήπτῳ, εἶδομεν· νῦν ἀκολουθεῖτέ μοι εἰς τὸν βωμόν, ἐφ' οὗ ὁ Ἰησοῦς ἔθηκε τὴν ἐπιγραφὴν: «ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» (Εὐαγγ. κατὰ Ματθ. 25, 40).

Ἐπὶ τούτου τοῦ βωμοῦ τῆς εὐποίας ἤδη ζῶν προσήνεγκεν ὁ Λιβαδάς ἱκανὰς θυσίας παρασχὼν πολλὰς ἀπόροις τὴν ὑλικὴν αὐτοῦ συνδρομὴν· πρὸ ἕξ ἐτῶν (1897) ἐχορήγησε 25000 δραχμῶν, ἵνα παῖδες ὄρφανοὶ ἐκ τῆς γενετείρας αὐτοῦ πόλεως, τοῦ ἐν Κεφαλληνίᾳ Ληξουρίου, ἐκπαιδεύωνται ἐν τῷ ἐν Ἀθήναις Ὀρφανοτροφείῳ, τῷ φέροντι τὸ ὄνομα τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτοῦ Χατζῆ Κώνστα. Ταῦτα πάντα δὲ ὑπερβαίνει νῦν ἡ παρὰ τῷ νομικῷ αὐτοῦ φίλῳ καὶ συμβούλῳ, τῷ ἐν Βιέννῃ συμβολαιογράφῳ Οὕγῳ Μαυζούργερ, κατατεθεῖσα τελευταία (1900) αὐτοῦ διαθήκη, δι' ἧς μετὰ μεγάλης χαρᾶς σχεδὸν τὸ ἥμισυ τῆς οὐχὶ εὐκαταφρονήτου περιουσίας αὐτοῦ κατέλιπε τὸ μὲν εἰς τὴν ἰδιαιτέραν αὐτοῦ πατρίδα πρὸς ἐκπαίδευσιν δύο κληρικῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν, πρὸς ἐπισκευὴν ἐκκλησίας ἐν Ληξουρίῳ, πρὸς καθ' ἕκαστον ἔτος ἐπαναλαμβανομένην προικοδότησιν μιᾶς πτωχῆς κόρης, ὑπὲρ τοῦ Νοσοκομείου, Βρεφοκομείου καὶ Γηροκομείου ἐν Ἀργοστολίῳ, πρωτεύουσι τῆς Κεφαλληνίας, τὸ δὲ εἰς τὴν πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ὡς τὸ κέντρον τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὑπὲρ τῶν ἐν αὐτῇ Πτωχοκομείων, Νοσοκομείων καὶ λοιπῶν φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων. Καὶ τὴν ἡμετέραν Κοινότητα, ὡς καὶ τὴν γείτονα καὶ ἀδελφὴν Κοινότητα τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, ἐνεθυμήθη ἐν τῇ διαθήκῃ

αὐτοῦ. Τέλος ἡ φιλάνθρωπος αὐτοῦ καρδία δὲν ἠδύνατο νὰ παρίδῃ καὶ τοὺς πτωχοτάτους τῶν πτωχῶν τῆς Βιέννης καὶ πάνυ ἐλευθερίως διέθετο εἰς τὸν ἐν Βαίριγκ κείμενον «Οἶκον τῶν πτωχῶν ἀνιάτων» 10,000 κορωνῶν.

Οὕτω παρέσχεν — τοῦτο δὲν θέλομεν νὰ ἀποσιωπήσωμεν ἐνταῦθα — διὰ φειδωλίας καὶ λιτότητος ἐν τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ οἴκῳ, διὰ νηφαλιότητος καὶ ἐγκρατείας ἐν τῇ ἰδίᾳ αὐτοῦ ἀπολαύσει, διὰ φιλεργίας καὶ τάξεως ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ, διὰ μεγάλης ἀγαθοποιίας ὑπὲρ τοῦ πλησίον ζηλωτὸν παράδειγμα, πῶς ὀφείλει τις νὰ μεταχειρίζεται τὰς δυνάμεις, τὸν χρόνον καὶ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ, πῶς νὰ πολλαπλασιάσῃ τὸ παρὰ τοῦ Θεοῦ δοθὲν αὐτῷ τάλαντον.

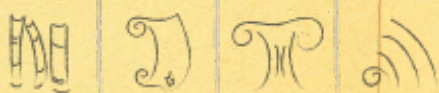
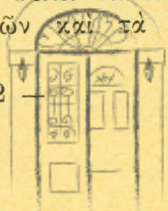
Καὶ ἕτερόν τι διδάσκει ὁ Λιβαδόξ, πῶς δηλαδὴ δύναται τις νὰ ὑπομένῃ πάθη καὶ δὴ πῶς νὰ ἀρύηται ἐξ αὐτῶν ὠφέλειαν. Φαίνεται ὡσανεὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἠθέλησεν, ὅπως οἱ λεπτότατοι αὐτῆς κάλυκες, οἵτινες ἐν ἡμέραις ὑγείας καὶ νεότητος ἠδύναντο νὰ μείνωσι κεκρυμμένοι, ἐξανθήσωσι νῦν ἐν τοῖς δεινοῖς τῆς ἀσθενείας ἐν πλήρει ἀκμῇ πάντες, καὶ οὕτω βραχὺ πρὸ τοῦ χωρισμοῦ αὐτῆς ἐκπέμψῃ ὡς ὁ δῦων ἥλιος πάσας τὰς ἀκτῖνας αὐτῆς ἐν χρυσοειδεῖ λάμπει.

Γνωθὶ σαυτόν: ἴστατο γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ ἐν Δελφοῖς ναοῦ. Γνωθὶ σαυτόν, ἐξέτασον τὴν καρδίαν σου καὶ τὴν συνείδησιν, ἐπισκόπησον τὸν βίον σου, μέμνησο τῆς αἰωνιότητος! οὕτω κεῖται γεγραμμένον καὶ ὑπεράνω τῆς τῶν ὁδυνῶν κλίνης ἐκάστου Χριστιανοῦ. Τοῦτο ὀφείλει ἕκαστος νὰ γινώσκῃ καὶ τοῦτο θέλει ὁ Κύριος νὰ διδάξῃ ἡμᾶς ἐπὶ τῆς κλίνης τῶν ἀσθενειῶν, διότι ἐν ἡμέραις ὑγείας λίαν ἀσμένως ἐπιλανθανόμεθα αὐτοῦ. Θέλει νὰ διδάξῃ ἡμᾶς, ὅτι ὑπάρχει χώρα μεγάλη, ἀπέραντος, ἣν ὀνομάζομεν αἰωνιότητα καὶ εἰς ἣν σπεύδομεν ἀκατάσχετοι. Θέλει νὰ διδάξῃ ἡμᾶς, ὅτι εἶναι τις ὑπεράνω ἡμῶν, ὧτινι οὐδεὶς δύναται νὰ ἀντιταχθῇ. Θέλει νὰ διδάξῃ ἡμᾶς, ὅτι παρὰ πάντα τὰ ἀγαθὰ ἡμῶν καὶ τὰ ἀξιώματα, τὰς

ἀρετὰς ἡμῶν καὶ τὰ κατορθώματα οὐδὲν ἕτερον εἴμεθα ἐνώπιον αὐτοῦ ἢ κόνις καὶ σποδός. Ὁ Λιβαδόξ ἤδη πολλῶν πρότερον, ἐν ἡμέραις ὑγείας καὶ χαρᾶς, ἔχων θεοσεβῆ καρδίαν καὶ φιλόσοφον διάνοιαν ἐδιδάχθη πάντα ταῦτα, εἰς τὰ διδάγματα δὲ ταῦτα ἕστερον διὰ τῶν παθημάτων αὐτοῦ ἐπερρώσθη ἔτι μᾶλλον. Ὡς προπαιδεῖαν λοιπὸν τῆς ὑπομονῆς καὶ τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης ἀπεδέξατο τὰ παθήματα, δι' ὧν ὁ Κύριος ἐδοκίμασεν αὐτόν. Ἐγίνωσκεν ἐκ πείρας τί σημαίνει πάσχειν καὶ ἔνεκα τούτου ἠσθάνετο σφοδρὰν ἐπιθυμίαν, ὅπως καταπραύνη τὴν δυστυχίαν τῶν ἄλλων. Ἐν Ἰωβείῳ ὑπομονῇ ἤρε τὸν κεκμηκότα ὀφθαλμὸν πρὸς τὸν Λυτρωτὴν, ὧπερ ἐπόμενος ἔφερεν ἐπὶ τῶν ὤμων ἀπὸ ἐτῶν ὡς μάρτυς καὶ δὴ μέχρι τέλους ἀξίως τὸν σταυρὸν τῶν παθῶν.

Ἦδη τὸν Μάϊον τοῦ παρόντος ἔτους προσετέθησαν εἰς τὰ κατατρυχόντα αὐτὸν δεινὰ καὶ τὰ συμπτώματα νέας ἀσθενείας, ἅτινα τοὺς βαθύτερον ἐμβλέποντας ἰατροὺς αὐτοῦ ἐνέπλησαν μερίμνης. Διήγαγε χαλεπὸν θέρος· ἐλθόντος τοῦ φθινοπώρου, ἀνεφάνησαν ἀφόρητοι ἀλγηδόνες βασανίζουσαι αὐτόν ἡμέρας καὶ νυκτός, ἀλλὰ μετὰ τῶν ἀλγηδόνων ἐπετάθη καὶ ἡ ὑπομονὴ καὶ ἡ εὐσεβῆς ἀφοσίωσις αὐτοῦ εἰς τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐν τρόπῳ θαυμαστῷ. Τῇ 9ῃ τοῦ μηνὸς τούτου ἐξεδηλώθησαν τὰ σημεῖα τοῦ θανάτου καὶ ἤρξατο ἀγωνιώδης ἐβδομάς παθῶν, ἀγωνιωδεστέρα εἰς τοὺς παρασταμένους αὐτῷ ἢ εἰς αὐτόν. Τὴν νύκτα τῆς 15ης πρὸς τὴν 16ην ἐχωρίσθη μετὰ τὸν τελευταῖον ἀγῶνα τὸ πνεῦμα ἀπὸ τοῦ καταπεπονημένου σώματος, ἡ δὲ οὐρανία γαλήνη ἐπιχυθεῖσα ἐπὶ τοῦ ὠχροῦ προσώπου ἠγγειλεν, ὅτι ἐλύθη πᾶς δεσμὸς μετὰ τοῦ κόσμου τούτου.

Ἀπέθανεν ἄγων τὸ 78ον τῆς ἡλικίας ἔτος ἐν τῷ παρὰ τῷ Μεδλίγκ Θεραπευτηρίῳ τοῦ Φορδερβρούλ, μακρὰν τῶν πατρίων ἀκτῶν, ἀλλ' ἐν φιλικῇ ὅμως χώρᾳ καὶ οὐχὶ παντάπασιν ἐγκαταλελειμμένος, διότι πλὴν τῆς θεραπείας τῶν ἑαυτοῦ ἰατρῶν καὶ τῆς συμπαθείας τῶν πολλὰς ἐπισκεπτομένων αὐτὸν φίλων εὖρε κατὰ καλὴν

τύχην μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἑαυτοῦ συζύγου ἐν τῇ ἀδελφῇ αὐτῆς, τῇ δεσποινίδι Λεοπολδίνῃ Ῥέμβολδ, ἀρωγόν, ἥτις ἐν φιλοστόργῳ περιθάλλει συναγωνισαμένη αὐτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν θλίψεων παρέστη αὐτῷ καὶ κατὰ τὴν τελευταίαν τοῦ βίου αὐτοῦ ὥραν.

Ἐπὶ 22 ἔτη ἐζήτει ὁ Λιβαδάς ἐν Ὑττελδορφ κατὰ τὸ θέρος ἀναψυχὴν· πρὸ 9 ἐτῶν προέπεμψεν εἰς τὴν αἰωνίαν ἐν τῷ Νεκροταφείῳ τούτῳ ἡσυχίαν τὴν σύζυγον αὐτοῦ καὶ νῦν πλήρης ἡμερῶν κατέρχεται αὐτὸς εἰς τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἀνάπαυαν.

Τοσοῦτον χρόνον προεβλέπομεν τὸν θάνατον τοῦτον ἐπικείμενον, πάντων τὰ βλέμματα ἦσαν ἐστραμμένα πρὸς τὸ ἐγγὺς τῆς Βιέννης κείμενον Μέδλιγκ, μετὰ φόβου ἀνέμενέ τις πᾶσαν νέαν εἰδήσιν ἐκεῖθεν· καὶ ὅμως, ὅτε τὸ πλήγμα ἐπέσκηψεν, διήλθεν ἐν σπαρακτικῇ ἀλγηδόνι τὰς καρδίας, διότι πάντες αἰσθανόμεθα, ὅτι ἀπωλέσαμεν τι τὸ ἀνεπανόρθωτον, ὅτι συνετρίβη γηραιὸς στῦλος τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ὅτι κατέπεσεν εἰς τὴν γῆν παραστάς, ἥτις ἐβάσταζε τοσοῦτον τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀληθοῦς.

Ὁ ἐξ ἡμῶν μεταστάς δὲν καταλείπει τέκνα, ἀλλὰ κατὰ τὸν Πλάτωνα (Συμποσ. 209) τέκνα τοῦ ἀνθρώπου κρείσσονα τῶν σαρκικῶν εἶναι αἱ καλαὶ αὐτοῦ ιδέαι καὶ τὰ καλὰ αὐτοῦ ἔργα, ὑπὸ δὲ τὴν ἐποψιν ταύτην ἵδρυσεν ἑαυτῷ ὁ Λιβαδάς καὶ ὡς λόγιος καὶ ὡς εὐεργέτης ἐν τῇ ἱστορίᾳ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ περιφανὲς μνημεῖον.

Οὕτως ἐτέλεσεν ὁ Λιβαδάς τὸ ἐπὶ γῆς αὐτοῦ ἔργον. Ἦτο θαυμαστῆς τῆς ξένης ἡμερώσεως καὶ παιδείας, ὧν ταπεινὸν μαθητὴν ἐθεώρει ἑαυτόν, περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο τὰς κοινωνικὰς ἀρετὰς καὶ τὸ πολιτικὸν μεγαλεῖον τῶν λαῶν, ὧν ἐν μέσῳ ἔζη, παρὰ πάντα ταῦτα ὅμως διέμεινε, ὡς προείπομεν ἤδη, πιστὸς εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ. Εἶναι εἰς ἐκ τῶν Ἑλλήνων, ὅστις διὰ τοῦ παραδείγματος αὐτοῦ λέγει εἰς τοὺς ὁμοφύλους αὐτοῦ, ὅτι ἕκαστος αὐτῶν εἶναι τοσοῦτῳ

καλλίτερος, ὅσῳ τελειότερους φέρει ἐν ἑαυτῷ τοὺς γνησίους τύπους τοῦ ἐλληνικοῦ χαρακτήρος. Ἐγίνωσκε καλῶς, ὅτι μόνον τοιοῦτος λαὸς ἴσταται μετὰ τῶν λαῶν ἐν περιωπῇ καὶ δύναται νὰ εἶναι βέβαιος περὶ τῆς θείας εὐλογίας, περὶ οὗ δύναται νὰ λεχθῆ: ὁ λαὸς οὗτος ζῆ μετὰ τῶν ἑαυτοῦ προγόνων καὶ ὑπὲρ τῶν ἑαυτοῦ ἀπογόνων οὐδαμῶς ἀποκρούων καὶ τὰς διδασκαλίας τῆς ξένης καὶ τὸ πρότερον καὶ ἄλλοθί που κτηθὲν κέρδος τοῦ πολιτισμοῦ.

Καὶ πρὸ τοῦ τάφου τούτου πληρούμεθα φρίκης εἰσορῶντες τὸ φθαρτὸν τῆς ἡμετέρας φύσεως, αἰσθανόμενοι, ὅτι πᾶσα ἡ ὑπὸ τὸν ἥλιον λαμπρότης εἶναι πρόσκαιρος, ὅτι ὁ χρόνος ἡμῶν φεύγει, ὡς ἐὰν ἐφερόμεθα ἐπὶ πτερύγων ἀνέμου, ὅτι μετὰ τῶν ἡμετέρων πορευόμεθα εἰς ἄγνωστον μέλλον, ὅπερ πᾶσα ἡ ἀνθρωπίνη σοφία ἀδυνατεῖ νὰ ἐξιχνιάσῃ καὶ πᾶσα ἡ ἀνθρωπίνη δύναμις ἀδυνατεῖ νὰ ποιήσῃ ἑαυτῇ ὑποχείριον. Ἄλλ' ἰστάμεθα πρὸ τοῦ φερέτρου τούτου καὶ οὐχὶ ὡς τοιοῦτοι, οἵτινες οὐδεμίαν ἔχουσιν ἐλπίδα. Ὡς ἀναμένομεν προσεχὲς ἔαρ, καὶ ἐὰν ὁ χειμὼν ἀγῆ πρὸ τῶν ὀμμάτων ἡμῶν ἔρημα πεδία καὶ ὑπὸ τοῦ φύχους νενεκρωμένους ἀγρούς, οὕτως ἐλπίζομεν μετὰ τὴν λύπην νέαν πάλιν χαρὰν καὶ μετὰ τὸν θάνατον νέαν πάλιν ζωὴν. Ἐν τῇ ἐλπίδι ταύτῃ πιστεύομεν εἰς αἰωνίαν ἀλήθειαν καὶ ἀγάπην, ἥτις δεσπόζει ἡμῶν, ἥς ἀνευ οὐδὲν φύλλον ἐκ τοῦ δένδρου πίπτει καὶ οὐδεὶς ἀνθρώπος καταβαίνει εἰς τὸν τάφον, ἥτις βαδίζει μὲν ἄλλας ὁδοὺς ἢ ἃς ἡμεῖς οἱ ἀνθρώποι ἐπιθυμοῦμεν καὶ διανοοῦμεθα, ἀείποτε ὅμως ἱεράς καὶ μακαρίας ὁδοῦς, αἵτινες καὶ διὰ τῆς νυκτὸς ἄγουσιν εἰς τὸ φῶς καὶ διὰ τοῦ θανάτου εἰς τὴν ζωὴν. Πιστεύομεν εἰς αἰωνίαν πατρίδα ἀθανάτων ψυχῶν, ἐνθα καὶ τὸ θεοεἰδὲς πνεῦμα τοῦ Λιβαδά ἐπιστρέφει εἰς τὴν πρώτην αὐτοῦ πατρίδα, τὸ δὲ τῶν γῆινων δεσμῶν ἀπαλλαγὴν βλέμμα αὐτοῦ θεᾶται τὴν ἀρχέγονον εἰκόνα τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ καλοῦ.

Καὶ οὕτως ἰστάμεθα πρὸ τῆς σοροῦ ταύτης μετὰ εὐγνωμοσύνης, μετὰ ταπεινόφρονος εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν

θεὸν ἐπὶ τοῖς χαρίσμασιν, ἅπερ ἐνύφανεν εἰς τοῦτο τὸ ἀφ' ἡμῶν ἀποπτὰν πνεῦμα, ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς, ἅπερ ἐπεδαφιλεύσατο εἰς ταύτην τὴν ἐπὶ γῆς λήξασαν ζωὴν· μετὰ εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν θεὸν καὶ ἐπὶ ταῖς μεγάλαις δοκιμασίαις καὶ τοῖς ὀδυνηροῖς παθήμασι, δι' ὧν τὸν ἐσωτερικὸν ἄνθρωπον τοῦ κεκοιμημένου ἠθέλησε νὰ ἀσκήσῃ, ἐξαγνίσῃ καὶ πρὸς τὴν αἰωνίαν μακαριότητα παρασκευάσῃ· μετ' εὐγνωμοσύνης τέλος ἐπὶ τῷ ἐπελθόντι θανάτῳ, δι' οὗ τὸν βαρέως δοκιμασθέντα καὶ κεκμηκότα ὁδοιπόρον ἀπήλλαξε παντὸς τοῦ κόσμου τούτου κακοῦ ἀνοιξας αὐτῷ τὰς πύλας τῆς οὐρανιας πατρίδος. Ἐξελέξατο αὐτὸν καὶ ἔθηκεν, ἵνα φέρῃ καρπὸν, ὅστις μένει (Εὐαγγ. κ. Ἰωάν. 15, 10). Καὶ ὅπως ὁ σῖτος πεσὼν εἰς τὴν γῆν καὶ ἀποθανὼν τότε κυρίως φέρει πολὺν καρπὸν, οὕτω καὶ τὸ ἔργον τοῦ Λιβανθοῦ εἶθε νὰ φέρῃ ὑπεράνω τοῦ τάφου αὐτοῦ ἀγλαοὺς καρπούς. Εἶθε ὁ κοινωφελὴς ἀνὴρ νὰ διατελῇ καὶ μετὰ θάνατον διδάσκων διὰ τῶν ἑαυτοῦ συγγραφῶν, εὐεργετῶν διὰ τῶν ἑαυτοῦ κληροδοτημάτων, ἐξοτρύνων εἰς μίμησιν διὰ τοῦ ἑαυτοῦ παραδείγματος.

Διὰ τοιούτων ἀνθέων ὄφειλον κατὰ τὸν τελευταῖον ἀποχαιρετισμὸν ἀπὸ τοῦ παρόντος κόσμου νὰ ῥάνω τὴν σορὸν τοῦ Λιβανθοῦ, διότι οὐχ ἥκιστα ἡ ἐλληνικὴ ἐν Βιέννῃ Σχολὴ αἰσθάνεται νῦν ἑαυτὴν ἀπωρρατισμένην. Ἡμεθα τοσοῦτον χρόνον συνειθισμένοι νὰ βλέπωμεν ἐν αὐτῷ τὸν γεραρὸν καὶ σοφὸν ἔφορον, τὸν ἀκαταπόνητον προκάτοχον καὶ πρόμαχον, τὸν πολῦτιμον φίλον καὶ συναντιλήπτορα, μετὰ εἰλικρινοῦς δὲ ἄλλοις ἀποχαιρετίζοντες νῦν αὐτὸν ἀναφωνοῦμεν: Χρηστέ, χαῖρε!

Ἐκδότης: Εὐγένιος Ζωγραφίδης.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΛΕΞΟΥΡΙΟΥ